

Crataegus is vooral een voorjaarsboom. Niet voor niets is zijn Nederlandse naam meidoorn. Toch zijn er enkele soorten die na de rijke voorjaarsbloei grote, opvallend gekleurde bessen produceren die tot ver in de winter aan de boom blijven.

Tekst en foto's: Emiel van den Berg

Crataegus behoort tot de Rosaceae ofwel rozenfamilie en kent een groot aantal bekende familiegenoten. Cotoneaster, Prunus, Spiraea, Sorbus en uiteraard Rosa zijn slechts enkele voorbeelden. Zelf telt Crataegus maar liefst 200 verschillende soorten en uiteraard een aantal cultivars. De vormenrijkdom is groot – zowel heesters als bomen komen voor – en het overgrote deel groeit van nature in de noordelijke gematigde streken van zowel Azië, Europa als Noord-Amerika. In Nederland zijn de een- en de tweestijlige meidoorn inheems; *C. monogyna* en *C. laevigata*. De wetenschappelijke naam Crataegus is de Latijnse verbastering van het Griekse krataigos, de naam van een niet nader benoemde boom uit Griekenland. In dit Griekse woord zit kratos wat kracht betekent. Dit is een verwijzing naar het harde hout van de meidoorn. Vroeger was dit geliefd voor draaiwerk, bijvoorbeeld bij de vervaardiging van wandelstokken. Als Nederlandse naam heeft de boom meidoorn. Het woord mei verwijst naar de bloei maand en doornen zitten op de takken van veruit de meeste soorten. Vandaar ook dat meidoorn van oudsher een geliefde haagplant is. Volgroeide hagen vormen ondoordringbare barrières. Behalve vanwege de bloei is meidoorn ook bekend om de soms opvallende vruchten. De grote bessen zijn behalve decoratief voor allerlei doeleinden bruikbaar. Soms worden ze net als rozenbottels tot gelei verwerkt en homeopathische meidoornpreparaten werken onder andere versterkend op het hart.

HANEDOORN

Kenmerkend voor veel meidoornsoorten is de dichte takkenstructuur. Daarnaast staan de bladeren altijd verspreid en is de bladrand ingesneden. Hoe diep die bladrand is ingesneden, verschilt per soort. Alle soorten hebben een opvallende voorjaarsbloei en sommige vallen op met een rijke besdracht. Bij onderstaande, allemaal witbloeiende soorten blijven die bes-

Winterse sierwaarde bij Crataegus

sen tot laat in de winter aan de boom hangen. *C. crus-galli*, soms hanedoorn genoemd, komt uit het noordoosten van de Verenigde Staten en heeft 'Salicifolia' als meest waardevolle maar weinig voorkomende cultivar. De cultivarnaam betekent letterlijk 'wilgbladig' en verwijst naar de glanzende smalle bladeren. De kroon komt tot iets boven de 10 meter hoogte en heeft opvallend in de breedte groeiende takken. Vanwege die bijna horizontale vertakking is de boom vooral geliefd als solitair. Op de takken komen weinig doorns voor. De vruchten die in de nazomer verschijnen zijn circa 1 cm in doorsnede en helderrood van kleur. *C. x grignonensis* is een kruisingsvorm tussen de voorgaande soort en *C. pubescens*. Deze doornloze meidoorn komt tot slecht 5 meter hoogte en heeft glanzend donkergroen loof met een gelobde bladrand. In de herfst verschijnt een overdaad aan tot 1,5 cm grote bruinrode vruchten. Een aanplant dicht bij bestrating is vanwege die grote hoeveelheid bessen af te raden.

PRUIMBLADIG

Tot de bekendste meidoorns die veel en vooral lang bes dragen behoort *C. x lavallei*. De soort is

vooral goed bestand tegen luchtvervuiling dus groeit goed in dicht bevolkt stedelijk gebied. Met een hoogte tot 7 meter en een vrijwel ronde kroonvorm is het een geschikte boom voor de kleine tuin. Extra is dat het blad in de herfst opvallend lang aan de boom blijft. Nadeel zijn de enkele centimeters lange doornen. De bleekoranje bessen van ruim 1,5 cm grootte blijven vrijwel de gehele winter aan de takken hangen. Tot slot is de eveneens sterk gedoornde *C. persimilis* het vermelden waard. Vroeger was de soort bekend onder de naam *C. prunifolia* wat verwijst naar het blad dat op prunusblad lijkt. Zijn Nederlandse naam is daarom ook pruimbladige meidoorn. De soort groeit tot circa 7 meter hoogte, vormt een afgeplat bolvormige kroon en heeft helderrode vruchten. 'Splendens' groeit iets hoger. Meidoorns groeien op vrijwel alle grondsoorten mits deze niet te arm is. Algemeen nadeel van vrijwel alle soorten is dat ze oppervlakkig wortelen en daardoor windgevoelig zijn. Op open plaatsen is een boompaal geen overbodige luxe. Ontbreekt een steun dan kan een boom op plaatsen waar de wind vrij spel heeft aardig worden vervormd. Maar zeker bij oude exemplaren kan dit juist ook een karakteristiek beeld opleveren.